

פרק ואלו הן הלוויין

אך אם ביטל את מצות העשה לתקן הלאו, או אם לא קיימה [נחalker] בדבר אמראים בוגרוא], לוקה על עבירה הלאו זהה.

כמו כן, יש אמראים הסבורים שאין לוקים על "לאו שקדמו עשה", מפני שאינו דומה ללאו של חסימה, שלא קדמו מצות עשה.

ובגון מצות שליח הকן, שציוותה התורה תחילתה לשלוח את האם מעל הבזים או מעל האפרוחים לפני נטילתם, והוסיפה על כך התורה לאו, "לא תיקח האם על הבנים" [דברים כב ו-ז]. וסדר הפסוקים יבואר בוגרוא].

יש עד פסוק אחר המלמד על חיוב מלכות, שנאמר בפרשת התוכחה [דברים כח נח נט] "אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת – והפלא ה' את מכותך".

ג. כמו כן יש מחלוקת האם לוקים על לאו שאין בו מעשה בידים, כגון לאו שעוברים עליו בדיבור, מפני שאינו דומה ללאו של חסימה, שיש בו מעשה בידים.

מתרניתין:

ואלו הן הלוויין:⁽¹⁾

ומוניה התנה את סדרת הלוויין, ומחלוקת לכמה קבוצות, לפי נושאים:
א. חייבי כריתות, לוקין על עבירת הלאו.

הקדמה
אדם מישראל העובר על אחת מצוות לא עשה שבתורה, חייב על כך עונש של שלשים ותשע מלכות.

המקור לחיוב מלכות הוא מדברי הכתוב בפרשת כי תצא [דברים כה-ג]:

"והרשיעו את הרשע. והיה אם בן [הבין] השופט כי יש להוכיח הרשע – והפילה השופט, והכחול לפניו כדי רשותו.

במספר ארבעים יכנו, לא יוסיף", וגמרה:
אך לא על כל עבירה לוקים.

כי היה ונסמכה פרשת המלכות לפרשת "לא תחסום שור בדישו" [שנאמרה בפסוק שלאחריה], למדיו מכאן חכמים שאין לוקים אלא על עבירה הדומה ללאו של חסימת שור בדישו. ולכן –

א. אין לוקים אלא על עבירה לא עשה, בדומה לעבירת חסימת שור בדישו, שהיה עבירה לא עשה, ולא על ביטול עשה, או איסור שנאמר בלשון עשה.

ב. אין לוקים על לאו שיש מצות עשה לתקנו [הנקרא "לאו הנתקן לעשה"], כיוון שאין הוא דומה ללאו של חסימת שור בדישו, שלא נאמרה בו מצות עשה לתקן הלאו. ובגון עבירת גול, שנאמר בתורה מצות עשה לתקנה – בהשנת הגזילה.

1. ברוב חייבי המלכות המנוים במשנה להלן, יש חידוש שלוקים עליהם, ומלבדם יש עוד